

(ร่าง)หลักสูตร
การอบรมครูผู้ดูแลเด็กเพื่อยกระดับคุณภาพ
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต้น
ด้านสุขภาพ (4D)

โดย กรมอนามัย และ สถาบันพระบรมราชชนก

ความสำคัญของการส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านต่างๆ จะพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและเป็นรากฐานที่สำคัญของช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ หากเด็กปฐมวัยได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโต พัฒนาการ และสุขภาพ จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ครั้งที่ 6 พ.ศ.2560 โดยกรมอนามัย พบปัจจัยด้านสุขภาพ ได้แก่ การไม่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก ด้านโภชนาการ เช่น การกินอาหารมือหลัก ด้านสภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก ได้แก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านพฤติกรรมการเล่นของเด็ก ได้แก่การเล่นกับเด็กคุณภาพ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการสมวัยของเด็กปฐมวัย การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลด้านสุขภาพอย่างเหมาะสม จะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติดังคำกล่าวของศาสตราจารย์ ดร.เจมส์ เจ เฮคแมนนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลปี พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุด”

สถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย จากข้อมูลกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง 2563 มีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศได้ประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 30,000 แห่ง จากข้อมูลนี้กระทรวงสาธารณสุขนำมาวิเคราะห์ผลการประเมินตนเองออกเป็นด้านสุขภาพ 4 ด้าน (4D) ได้แก่ 1.การเจริญเติบโตและโภชนาการของเด็กปฐมวัย (Diet) 2.พัฒนาการและการเล่น (Development and Play) 3.สุขภาพช่องปากและฟัน (Dental) และ 4.การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยและปลอดภัย (Disease) ผลการประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ด้านการเจริญเติบโตและโภชนาการ ของเด็กปฐมวัย (Diet) มีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง จำนวน 7,242 แห่ง ด้านพัฒนาการเด็กและการเล่น (Development and Play) ต้องปรับปรุง จำนวน 6,869 แห่ง ด้านสุขภาพช่องปากและฟัน (Dental) จำนวน ต้องปรับปรุง 2,625 แห่ง และด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยและปลอดภัย (Disease) ต้องปรับปรุง จำนวน 597 แห่ง

จึงนำมาสู่การจัดทำร่างหลักสูตรการอบรมครูผู้ดูแลเด็กเพื่อยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D) สำหรับครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต้นด้านสุขภาพ ซึ่งต้องอาศัยการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคลากรจากทุกกระทรวงทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่เพื่อพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ผ่านเกณฑ์ขั้นต้นหรือยกระดับคุณภาพด้านสุขภาพทั้ง 4 ด้าน (4D) นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย สร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพต่อไป

โครงสร้างหลักสูตร
การอบรมครูผู้ดูแลเด็กเพื่อยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
ด้านสุขภาพ (4D) สำหรับ ครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต้น
ด้านสุขภาพ

หลักสูตรการอบรมมีการจัดทำเป็นโมดูลความรู้และกิจกรรมการปฏิบัติ ทั้งหมด 4 โมดูล
 โมดูลละ 180 นาที รวมทั้งหมด 720 นาที (2 วัน)

ความรู้และการปฏิบัติ	จำนวนชั่วโมง (นาที)
โมดูลที่ 1 การเจริญเติบโตและโภชนาการ	180
โมดูลที่ 2 การส่งเสริมพัฒนาการและการเล่น	210
โมดูลที่ 4 การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก	180
โมดูลที่ 5 การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและควบคุมโรคติดต่อในเด็ก	400

โมดูลที่ 1 การเจริญเติบโตและโภชนาการ (Diet)

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
<p>1. ความสำคัญของการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย</p> <p>หัวข้อย่อย ความสำคัญของการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้</p> <p>อ้างอิง : 1. คู่มือแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการในคลินิกเด็กสุขภาพดี สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. สำนักโภชนาการ กรมอนามัย พ.ศ. 2558</p> <p>2. แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังภาวะโภชนาการหญิงตั้งครรภ์และการเจริญเติบโตของเด็กแรกเกิด-5 ปี</p>	<p>10</p>
<p>2. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการประเมินการเจริญเติบโต และการให้คำแนะนำความรู้โภชนาการให้กับพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย</p> <p>หัวข้อย่อย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การชั่งน้ำหนัก วัดความยาว วัดส่วนสูง 2. การเตรียมเครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดความยาว/ส่วนสูง 3. วิธีการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง 4. การบันทึกค่าน้ำหนัก และความยาว/ส่วนสูง การใช้ประโยชน์จากโปรแกรม Kid Diary 5. การคำนวณอายุเด็ก 6. การแปลผล 7. การแจ้งผลการเจริญเติบโตและให้คำแนะนำความรู้ด้านโภชนาการ ให้กับพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก <p>กิจกรรม : 1. ฟังบรรยาย</p> <p>2. ชมแอนิเมชั่น</p> <p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้</p> <p>อ้างอิง : 1. แอนิเมชั่น ชุดความรู้ การเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี พ.ศ. 2564</p> <p>2. คุณลักษณะมาตรฐานเครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดความยาวหรือส่วนสูงของเด็กอายุ 0-5 ปี พ.ศ. 2564</p> <p>3. กราฟการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี เพศชายและเพศหญิง ของกรมอนามัย ชุดใหม่ ปี พ.ศ. 2563 (และประยุกต์จากองค์การอนามัยโลก)</p>	<p>60</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>4. ตัวอย่างแบบบันทึกภาวะโภชนาการของเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562</p> <p>5. คู่มือการใช้งานออนไลน์ KidDiary School</p>	
<p>3. ความสำคัญของโภชนาการกับเด็กปฐมวัย</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย</p> <p>หัวข้อย่อย 1. ความสำคัญของโภชนาการกับเด็กปฐมวัย 2. พลังงานและสารอาหารสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย 3. ธงโภชนาการ 4. ปริมาณอาหารตามวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และเด็กอายุมากกว่า 3 ปี 5. การจัดอาหารในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (หลักในการจัดหน้า 55 หรือการใช้โปรแกรม Thai School Lunch 6. ตัวอย่างเมนูอาหาร</p> <p>กิจกรรม : 1. ฟังบรรยาย 2. ฝึกปฏิบัติ</p> <p>การประเมินผล : 1. แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ 2. ประเมินผลจากการฝึกปฏิบัติ</p> <p>อ้างอิง : 1. ตำรับอาหารสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 1-5 ปี พ.ศ. 2564 2. AR อาหารแม่ลูก กรมอนามัย 3. ระบบแนะนำสำรับอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนแบบอัตโนมัติ Thai School Lunch</p>	60
<p>4. แนวทางการส่งเสริมโภชนาการในเด็กปฐมวัย</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถให้คำแนะนำการส่งเสริมโภชนาการในเด็กปฐมวัยได้</p> <p>หัวข้อย่อย 1. แนวทางการให้คำแนะนำการบริโภคอาหารเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของเด็ก 2. แนวทางการให้คำแนะนำการบริโภคอาหารสำหรับเด็กขาดอาหารและกลุ่มเสี่ยง 3. แนวทางการให้คำแนะนำการบริโภคอาหารสำหรับเด็กอ้วนและกลุ่มเสี่ยง 4. ความเสี่ยงในการรับประทานอาหารต่อภาวะโลหิตจาง กินอาหารอย่างไร เพื่อส่งเสริมการดูดซึมธาตุเหล็ก</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้</p>	30

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	อ้างอิง : 1. คู่มือแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการในคลินิกเด็กสุขภาพดี สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. สำนักโภชนาการ กรมอนามัย พ.ศ. 2558 2. แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังภาวะโภชนาการหญิงตั้งครรภ์และการเจริญเติบโตของเด็กแรกเกิด-5 ปี	
5. ส่งเสริมการดื่มนมและการเลือกนมที่มีคุณภาพ	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถส่งเสริมการดื่มนมและการเลือกนมที่มีคุณภาพได้ หัวข้อย่อย 1) การเลือกซื้อและการสังเกตการตรวจสอบวันหมดอายุของนมและการจัดส่ง/การจัดเก็บนม 2) ดื่มนมจัดยึดความสูง กิจกรรม : ฟังบรรยาย การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ อ้างอิง : 1. แนวทางการจัดอาหาร บริบาลน้ำและสร้างสุขภาวะที่ดีในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562	10
6. การสร้างเสริมทักษะในการเลือกรับประทานอาหารให้แก่เด็ก ทานขนมกรุบกรอบ	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถเสริมสร้างทักษะในการเลือกรับประทานอาหารให้แก่เด็กปฐมวัยได้ หัวข้อย่อย การสร้างเสริมทักษะในการเลือกรับประทานอาหารให้แก่เด็ก - การกินอาหารที่ไม่มีรสหวาน มัน เค็ม - ไม่กินขนมกรุบกรอบ กิจกรรม : ฟังบรรยาย การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ อ้างอิง : 1. ตำรับอาหารสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 1-5 ปี พ.ศ. 2564	10

แบบประเมินก่อน-หลัง จำนวน 5-10 ข้อ

ข้อคำถาม	คำตอบ
1. การเจริญเติบโตของเด็กส่งผลต่อเด็กในด้านใดบ้าง	ก. IQ ข. ภูมิคุ้มกันโรค ค. ประสิทธิภาพการเรียนรู้/การทำงาน ง. ถูกทุกข้อ
2. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยกิจกรรมใดบ้าง	ก. การชั่งน้ำหนัก การวัดความยาว/ส่วนสูง ข. การแปลผล ค. ข้อ ก และ ข

ข้อคำถาม	คำตอบ
	ง. ไม่มีข้อใดถูก
3. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง	<p>ก. เครื่องชั่งน้ำหนักต้องมีเสกสอบค่าน้ำหนักได้ละเอียด 100 กรัม (0.1 กิโลกรัม)</p> <p>ข. เครื่องชั่งน้ำหนักแบบเข็มที่มีเสกสอบค่าน้ำหนักได้ละเอียด 500 กรัม เหมาะสมที่จะใช้กับเด็กปฐมวัย</p> <p>ค. เครื่องวัดความยาว/เครื่องวัดส่วนสูง ต้องมีตัวเลขชัดเจน ความละเอียด 0.1 ซม. และเรียงต่อกัน และมีไม้ฉากสำหรับวัดค่าความยาว/ส่วนสูง</p> <p>ง. เครื่องวัดความยาวใช้ในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี เครื่องวัดส่วนสูงใช้กับเด็กอายุ 2 ปี ขึ้นไป</p>
4. การแปลผลภาวะการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยต้องใช้ข้อมูลใดบ้าง	<p>ก. น้ำหนัก ส่วนสูง อายุ และเพศ</p> <p>ข. มาตรฐานน้ำหนัก ส่วนสูง (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง แยกเพศชาย หญิง)</p> <p>ค. ข้อ ก และ ข</p> <p>ง. ไม่มีข้อใดถูก</p>
5. ข้อใดกล่าวถูกต้อง	<p>ก. การจดน้ำหนักบนกราฟทุกครั้งทุกครั้งที่ชั่งน้ำหนัก และลากเส้นตรงเชื่อมจุดจากบาทแต่ละจุดจะทำให้ทราบแนวโน้มการเจริญเติบโต</p> <p>ข. การจดความยาว/ส่วนสูงบนกราฟทุกครั้งทุกครั้งที่วัดความยาว/ส่วนสูง และลากเส้นตรงเชื่อมจุดจากบาทแต่ละจุดจะทำให้ทราบแนวโน้มการเจริญเติบโต</p> <p>ค. การแจ้งผลการเจริญเติบโตให้กับผู้ปกครองของเด็กควรแจ้งทั้งภาวะการเจริญเติบโตและแนวโน้มการเจริญเติบโต</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p>
6. ปัจจุบันสามารถใช้โปรแกรมใดช่วยแปลผลการประเมินภาวะการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย	<p>ก. โปรแกรม Thai School lunch Program</p> <p>ข. โปรแกรม Thai Nutrition</p> <p>ค. โปรแกรม Kid Diary</p> <p>ง. ไม่มีข้อใดถูก</p>
7. ข้อใดกล่าวถึงการจัดอาหารกลางวันในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ถูกต้อง	<p>ก. จัดรายการอาหารล่วงหน้า 1 เดือน หรืออย่างน้อย 1 สัปดาห์</p> <p>ข. จัดอาหารให้ครบ 5 กลุ่มอาหาร ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต ไขมัน โปรตีน วิตามิน และแร่ธาตุ</p> <p>ค. ใช้โปรแกรม Thai School Lunch program หรือใช้คู่มือการจัดอาหารสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>ง. ข้อ ก และ ค</p>

ข้อคำถาม	คำตอบ
8. ข้อใดเป็นหลักการจัดอาหารว่างที่มีคุณค่าทางโภชนาการ	<p>ก. จัดนมรสจืด คนละ 1 กล่อง/ถู (ขนาด 200 ซีซี) ต่อวัน และจัดผลไม้ทุกวัน คนละ 1-2 ส่วน</p> <p>ข. อาหารว่างอื่นๆ สามารถจัดเพิ่มได้ เช่น โดนัทโรยน้ำตาล ไส้กรอกทอด ข้าวโพดคั่วคลูกเนยน้ำตาล</p> <p>ค. ให้อาหารว่างก่อนอาหารมื้อหลัก ½ ชั่วโมง</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p>
9. ควรแนะนำการบริโภคอาหารแก่ผู้ปกครองที่ลูกมีปัญหาภาวะอ้วนอย่างไร	<p>ก. อย่าให้เด็กอดอาหารมื้อหลัก หรือลดปริมาณอาหารมากเกินไป เนื่องจากเด็กกำลังเจริญเติบโต</p> <p>ข. งดกินขนม-เครื่องดื่มที่มีรสหวาน เช่น ลูกอม ช็อคโกแลต เยลลี่ น้ำหวาน น้ำอัดลม</p> <p>ค. ไม่ควรมีอาหาร/ขนม/เครื่องดื่มที่ให้พลังงานสูงไว้ในบ้าน เพราะเด็กจะหยิบกินได้ง่ายและกินมากเกินไป</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p>
10. กิจกรรมใดช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการกินอาหารที่เหมาะสม	<p>ก. กิจกรรมปลูกผักสวนครัว</p> <p>ข. กิจกรรมทำอาหาร</p> <p>ค. กิจกรรมเล่นนิทานการกินอาหารที่มีประโยชน์</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p>

โมดูลที่ 2 การส่งเสริมพัฒนาการและการเล่น (Development & Play)

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
<p>1.พัฒนาการ 1.1 ความสำคัญของ การส่งเสริมพัฒนาการ</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการเฝ้าระวังและส่งเสริมเด็ก ด้วยคู่มือการเฝ้าระวังคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) และคู่มือการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (DAIM) ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ</p> <p>หัวข้อย่อย 1. ความสำคัญของ ครอบครัว ครูผู้ดูแลเด็ก และ บุคลากรทางการแพทย์ ในการเฝ้าระวัง/ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก</p> <p>2. แนะนำคู่มือ DSPM และคู่มือ DAIM</p> <p>3. ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติและการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยคู่มือ DSPM และ DAIM</p> <p>4. แผนผังการดูแลการเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิด-6 ปีของคู่มือ DSPM และ DAIM</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : สังเกตความพร้อมของผู้เรียน</p> <p>อ้างอิง : 1.คู่มือการเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) กรมอนามัย 2564</p> <p>2.คู่มือการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (DAIM) กรมอนามัย 2564</p>	<p>15</p>
<p>1.2 การประเมิน พัฒนาการ</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการเฝ้าระวังและประเมินพัฒนาการเด็กด้วยคู่มือ DSPM</p> <p>หัวข้อย่อย 1. การเตรียมความพร้อมก่อนการประเมิน ตัวผู้ประเมิน อุปกรณ์ สถานที่ เด็ก</p> <p>2. การคำนวณอายุเด็ก</p> <p>3. การประเมินพัฒนาการช่วงเฝ้าระวังและฝึกปฏิบัติ</p> <p>4. การประเมินพัฒนาการช่วงคัดกรองและฝึกปฏิบัติ</p> <p>หมายเหตุ</p> <p>1) ช่วงอายุที่สอนเรื่องการประเมินพัฒนาการฯ ให้พิจารณาจากช่วงอายุของเด็กที่เข้าบริการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้น</p> <p>2) สอนการประเมินทุกข้อทั้งช่วงเฝ้าระวังและคัดกรอง</p> <p>กิจกรรม : ชมวีดิทัศน์และฝึกปฏิบัติ</p> <p>การประเมินผล : สังเกตความพร้อมของผู้เรียนและความถูกต้องในการประเมินพัฒนาการ</p>	<p>45</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>อ้างอิง : 1.คู่มือการเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) กรมอนามัย 2564</p> <p>2.คู่มือการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (DAIM) กรมอนามัย 2564</p>	
<p>1.3 การส่งเสริมพัฒนาการ</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการส่งเสริมพัฒนาการด้วยคู่มือ DSPM</p> <p>หัวข้อย่อย 1. แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามวัย</p> <p>2. การออกแบบกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาและด้านการใช้ภาษาสื่อสาร</p> <p>หมายเหตุ : ช่วงอายุที่ฝึกปฏิบัติเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการและการออกแบบกิจกรรมให้พิจารณาจากช่วงอายุของเด็กที่เข้าบริการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้น</p> <p>กิจกรรม : กลุ่มย่อยระดมสมอง ชมวิดีโอทัศน์ และฝึกปฏิบัติ</p> <p>การประเมินผล : สังเกตการณ์สนทนาและถามคำถาม และความเหมาะสมในการออกแบบกิจกรรม</p> <p>อ้างอิง : 1.คู่มือการเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) กรมอนามัย 2564</p>	<p>30</p>
<p>1.4 การเฝ้าระวังเด็กกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบางที่จะมีพัฒนาการล่าช้าหรือผิดปกติ</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเฝ้าระวังเด็กกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบางที่จะมีพัฒนาการล่าช้าหรือผิดปกติและมีแนวทางในการส่งต่อช่วยเหลือ</p> <p>หัวข้อย่อย 1. ความเสี่ยงต่อปัญหาพัฒนาการล่าช้าในเด็กกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเปราะบาง</p> <p>2. พัฒนาการที่ผิดปกติที่ต้องพาไปพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (Red Flags in Child Development)</p> <p>3. การส่งต่อ</p> <p>กิจกรรม : กลุ่มย่อยระดมสมอง ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : สังเกตการณ์สนทนาและถามคำถาม</p> <p>อ้างอิง : 1.คู่มือการเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) กรมอนามัย 2564</p> <p>2.คู่มือการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (DAIM) กรมอนามัย 2564</p>	<p>15</p>
<p>1.5 การสื่อสาร: การแจ้งผลการประเมินพัฒนาการของเด็กให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้เรียนมีแนวทางและมีทักษะในการสื่อสารแจ้งผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง</p> <p>หัวข้อย่อย 1. หลักการในการพูดคุยและการให้การปรึกษา</p> <p>2. ฝึกปฏิบัติการแจ้งผลการประเมินพัฒนาการ</p>	<p>15</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	2.1 กรณีผลพัฒนาการปกติ 2.2 กรณีผลพัฒนาการสงสัยล่าช้า 2.3 กรณีต้องมีการส่งต่อเนื่องจากผลพัฒนาการยังคงล่าช้าหลัง การกระตุ้นพัฒนาการด้วย เครื่องมือ DSPM แล้วหนึ่งเดือน 2.4 กรณีพบความผิดปกติของร่างกายและพัฒนาการ กิจกรรม : ฟังบรรยายและฝึกปฏิบัติ การประเมินผล : สังเกตการสนทนาและถามคำถาม และแนวทางพูดคุย จากฝึกปฏิบัติ อ้างอิง : ทักษะการสื่อสาร:การแจ้งผลการประเมินพัฒนาการของลูก ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง กรมอนามัย ปี พ.ศ.2561	
2.การส่งเสริม การเล่นใน สพด. 1.1 ความสำคัญของ การเล่นเพื่อส่งเสริม พัฒนาการ	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ของการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หัวข้อย่อย 1. นโยบายเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก 2. ความสำคัญของการเล่น 3. การเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามช่วงวัยและทักษะการ คิดเชิงบริหาร (EF) 4. บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก (Play worker) กิจกรรม : ฟังบรรยาย ชมวิดีโอทัศน์ การประเมินผล : สังเกตการสนทนาและถามคำถาม อ้างอิง : คู่มือผู้อำนวยความสะดวก (Play worker) เด็กไทยเล่น เปลี่ยนโลก กรมอนามัย 2563	30
1.2 การจัด กระบวนการเล่น	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเล่น อิสระ (Free play) และการเล่นด้วยกิจกรรมทางกาย หัวข้อย่อย 1. ความหมายของการเล่นอิสระ (Free play) และการเล่น ด้วยกิจกรรมทางกาย 2. ตัวอย่างของการเล่นอิสระ (Free play) และการเล่น ด้วยกิจกรรมทางกาย 3. การจัดการเล่นอิสระ (Free play) และการเล่นด้วย กิจกรรมทางกายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กิจกรรม : ฟังบรรยาย ชมวิดีโอทัศน์ การประเมินผล : สังเกตการสนทนาและถามคำถาม อ้างอิง : คู่มือผู้อำนวยความสะดวก (Play worker) เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก กรมอนามัย 2563	30
1.3 การเล่นตามช่วง วัย	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเล่นตาม ช่วงวัยของเด็กปฐมวัย	30

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>หัวข้อย่อย 1. ความสำคัญของการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามช่วงวัย</p> <p>2. ลักษณะการเล่นตามช่วงวัย</p> <p>3. ตัวอย่างการเล่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัย</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : สังเกตการสนทนาและถามคำถาม</p> <p>อ้างอิง :</p> <p>1) อติศรีสุดา เฟื่องฟู. ของเล่นและการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัย Toy and Play for Developmental Promotion. ใน ทิพวรรณ ทรัพย์คุณาชัย, รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย, สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์, วีระศักดิ์ ชลไชยะ, บรรณาธิการ.</p> <p>2) ตาราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก เล่ม 3 การดูแลสุขภาพเด็กดี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์ จำกัด, 2556: 335-348.</p> <p>3) ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่การดูแลและพัฒนาเด็ก ตอน วัยเด็กเล็ก 0-3 ปี. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: URL: http://www.thaipediatrics.org/Media/media-20171010123052.pdf (วันที่ค้นข้อมูล 28 เมษายน 2563)</p>	
(หัวข้อเพิ่มเติม) 1.พัฒนาการและการเล่น	<p>หัวข้อย่อย</p> <p>1) การเล่นตามรอยพระยุคลบาทของในหลวงรัชกาลที่ 9</p> <p>2) การออกกำลังกายและการพักผ่อนที่เหมาะสมในเด็กปฐมวัย</p>	-
2.การจัดการและแก้ไขพฤติกรรม	<p>หัวข้อย่อย</p> <p>1) แนวทางการแก้ไข ฟันผุ เด็กมีภาวะสมาธิสั้น จากสภาพแวดล้อมการเลี้ยงดู</p> <p>2) แนวทางการแก้ไข ฟันผุ เด็กพร่องพัฒนาการด้านร่างกาย จากสภาพแวดล้อมการเลี้ยงดู</p> <p>3) แนวทางการแก้ไข ฟันผุ เด็กมีภาวะออทิสติกแท้/เทียม</p> <p>4) แนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการรู้หน้าที่พลเมืองให้กับเด็กปฐมวัย</p>	-
3.การจัดการปัญหาพฤติกรรมที่พบบ่อย	<p>หัวข้อย่อย</p> <p>1) ปัญหาพฤติกรรมจากการใช้ Screen Media สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต</p> <p>การจัดการเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว</p>	-
4.เด็กพิเศษ (Special Child)	<p>หัวข้อย่อย</p>	-

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	1) การเฝ้าระวังและการดูแลเบื้องต้น ในเด็กพิเศษ (Special Child) - โรคนอนหลับ - ออทิสติก - ปัญหาการมองเห็น	

แบบประเมินก่อน-หลัง จำนวน 5 ข้อ

ข้อคำถาม	คำตอบ
1. คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) แบ่งการประเมินพัฒนาการออกเป็นกี่ด้าน	ก. 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ข. 4 ด้าน ได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก การใช้ภาษา การช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม ค. 5 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จิตวิญญาณ ง. 5 ด้าน ได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก การใช้ภาษา การเข้าใจภาษา การช่วยเหลือตนเอง
2. เด็กชายปอ เกิดวันที่ 1 ธันวาคม 2561 มาประเมินพัฒนาการวันที่ 16 เมษายน 2563 เขามีอายุจริง ณ วันประเมินเท่าไร	ก. 1 ปี 5 เดือน 15 วัน ข. 1 ปี 4 เดือน 15 วัน ค. 1 ปี 3 เดือน 15 วัน ง. 1 ปี 2 เดือน 15 วัน
3. หากพบเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ครูพี่เลี้ยงควรปฏิบัติตัวอย่างไร	ก. แจ้งผลการประเมินให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทราบภายใน 1 เดือน ข. แจ้งผลการประเมินให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและพาไปพบแพทย์ภายใน 1 เดือน ค. แจ้งผลการประเมินให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทราบภายใน โดยให้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ง. แจ้งผลการประเมินให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทราบภายใน โดยให้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM)และกลับมาประเมินซ้ำภายใน 1 เดือน
4. การเฝ้าระวังเด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการล่าช้าหรือผิดปกติ มีสัญญาณแสดงถึงอาการที่	ก. นั่งเองไม่ได้ เกาะยืนไม่ได้ ข. ยังไม่หันหาเสียงตามทิศทางของเสียง

ข้อคำถาม	คำตอบ
ต้องรีบไปพบแพทย์ (Red Flags in Child Development) ในวัย 9 เดือนคือข้อใด	ค. ยังไม่สามารถใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วอื่นในการหยิบของได้ ยังไม่เปลี่ยนมือถือของ ง. ถูกทุกข้อ
5. การพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเล่น (play worker) ที่มีความสามารถสร้าง SOFT SKILL ทั้งหมดกี่ทักษะ	ก. 3 ทักษะ ข. 9 ทักษะ ค. 10 ทักษะ ง. 7 ทักษะ

โมดูลที่ 3 การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก (Dental)

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
<p>1.กรอบการพัฒนา สถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัย “ด้านสุขภาพ ช่องปาก”</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อชี้แจงแนวทางการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้นแบบด้านสุขภาพช่องปาก</p> <p>หัวข้อย่อย : กรอบการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย “ด้านสุขภาพช่อง ปาก”</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : สังเกตความพร้อมของผู้เรียน</p> <p>อ้างอิง : แนวทางการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้นแบบด้านสุขภาพ ช่องปาก สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย,2565</p>	<p>30</p>
<p>2.การส่งเสริม สุขภาพ ช่องปากเด็กปฐมวัย</p>	<p>วัตถุประสงค์ : 1.เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้และทักษะในการส่งเสริม สุขภาพและ ป้องกันโรคในช่องปากที่เหมาะสม</p> <p>2.เพื่อให้เด็กปฐมวัย 0-5 ปี ได้รับการส่งเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรคในช่องปากที่เหมาะสม</p> <p>หัวข้อย่อย : 1.สุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย</p> <p>2.โรคฟันผุในปฐมวัย</p> <p>3.การดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย ภายใต้กลยุทธ์ ปตท.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ การแปรงฟัน ➤ การตรวจฟัน ➤ การรับประทานอาหาร <p>4. การเฝ้าระวังและคัดกรองสุขภาพช่องปากในสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>5. การบริการส่งเสริมทันตกรรม สำหรับเด็กปฐมวัย</p> <p>กิจกรรม : ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ป.ต.ท และการเฝ้าระวังและคัดกรอง สุขภาพช่องปาก ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ และสังเกตการ สนทนาและถามคำถาม</p> <p>อ้างอิง :1.คู่มือครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ช่องปากเด็กปฐมวัย สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย</p> <p>2.คู่มือแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย (ANC/WCC/ศพด.คุณภาพ)สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย</p> <p>3. clip VDO การแปรงฟันที่ถูกต้องสำหรับเด็ก สำนักทันต สาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เขาถึงได้จาก : https://dental.anamai.moph.go.th/th/vdo-gallery/3443</p>	<p>90</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>4.นิทาน: แยมแฉ่ ๆ ถ้าไม่มีฟัน,หนูจะกินอะไรดี, ฟัน สนุกจัง สำนักทันตสาธารณสุข Document (moph.go.th) https://dental.anamai.moph.go.th/th/story?reload=&page=1</p> <p>5. เพลง: แปร่งฟันกันเถอะ, มะมาแปร่งฟัน,แปร่งฟันกันนะเด็กดี ,หวาน ๆ ไม่เอานะ,ใครๆ ก็ชอบนมจืด,ของดีอยู่ในผักผลไม้, มาร์ชแปร่งฟัน (ขาดลิงค์)</p>	
3.การดูแลสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลต่อสุขภาพช่องปากและฟันในเด็กปฐมวัย	<p>วัตถุประสงค์ :1.เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพช่องปากในเด็กปฐมวัย</p> <p>2.เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ในการเลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการดูแลสุขภาพช่องปากได้อย่างเหมาะสม</p> <p>หัวข้อย่อย : 1.การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>2.การเลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการดูแลสุขภาพช่องปากได้อย่างเหมาะสม</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย-</p> <p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ ,ประเมินผลการฝึกปฏิบัติตามใบกิจกรรม และสังเกตการสนทนาและถามคำถาม</p> <p>อ้างอิง : 1. แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย. สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย.2550</p> <p>2. แนวทางการจัดอาหาร บริบาลน้ำ และสร้างสุขภาวะที่ดีในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยปี 2562 ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>3. คู่มือการจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากเด็กในสถานศึกษาในภาวะที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2563</p>	60

แบบประเมินก่อน-หลัง จำนวน 5 ข้อ

ข้อคำถาม	คำตอบ
1. การพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย “ด้านสุขภาพช่องปาก” บุคคลใดบ้างที่มีความสำคัญ	<p>จ. การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>ฉ. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยบริการสาธารณสุข</p> <p>ช. ครอบครัวและชุมชน หน่วยบริการสาธารณสุขสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>ซ. ครอบครัว ชุมชน หน่วยบริการสาธารณสุข</p>

ข้อคำถาม	คำตอบ
2. การดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย ภายใต้กลยุทธ์ปตท. มาจากคำว่าอะไร	<p>ก. การแปรงฟัน -การตรวจฟัน -การรับประทานอาหาร</p> <p>ข. การแปรงฟัน -การตรวจฟัน -การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง</p> <p>ค. การแปรงฟัน -การติดตามดูแล -การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง</p> <p>ง. การแปรงฟัน -การติดตามดูแล -การรับประทานอาหาร</p>
3. กิจกรรมแปรงฟัน 2-2-2 หมายความว่าอะไร	<p>ก. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น แปรงฟันไม่เกิน 2 นาทีขึ้นไปด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ รวมถึงการงดกินอาหาร 2 ชั่วโมงหลังแปรงฟัน</p> <p>ข. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น แปรงฟันไม่เกิน 2 นาทีขึ้นไปด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ รวมถึงการงดกินอาหาร 2 ชั่วโมงหลังแปรงฟัน</p> <p>ค. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน แปรงฟันนาน 2 นาทีขึ้นไปด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ รวมถึงการงดกินอาหาร 2 ชั่วโมงหลังแปรงฟัน</p> <p>ง. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้าและก่อนนอน แปรงฟันนาน 2 นาทีขึ้นไปด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ รวมถึงการงดกินของหวานอย่างน้อย 2 ชั่วโมงหลังแปรงฟัน</p>
4. การเลือกยาสีฟันที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	<p>ก. เลือกใช้ยาสีฟันที่มีกลิ่นและรสหวานเพื่อให้เด็กสนใจ</p> <p>ข. เลือกใช้ยาสีฟันที่ผสมฟลูออไรด์ ปริมาณเท่าไรก็ได้</p> <p>ค. เลือกใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ 500 ppm</p> <p>ง. เลือกใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ 1000 ppm</p>
5. การตรวจช่องปากในเด็กวิธีใดที่ถูกต้องที่สุด	<p>ก. ตรวจความสะอาด หลังเด็กแปรงฟัน เป็นระยะๆ ฟันไม่สะอาด ฝึกทักษะให้- เด็ก และแนะนำผู้ปกครองให้ดูแล</p> <p>ข. ตรวจฟันเด็ก(หารูผุ) พร้อมการตรวจสุขภาพทั่วไปหรือเทอมละครั้ง</p> <p>ค. พบเด็กฟันผุ แจ้งให้ผู้ปกครองพาเด็กไปรักษา</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p>

โมดูลที่ 4 ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยและปลอดภัยโรค

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
<p>การป้องกันควบคุมโรค</p> <p>1.โรคติดต่อที่พบบ่อยในเด็ก</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้และสามารถป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่เกิดขึ้นในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเบื้องต้นได้</p> <p>หัวข้อย่อย : 1. โรคติดต่อ คืออะไร?</p> <p>2. ธรรมชาติของการเกิดโรค</p> <p>3. เชื้อที่ทำให้เกิดโรคติดต่อ</p> <p>4. โรคติดต่อในเด็กมีอะไรบ้าง?</p> <p>5. 10 วิธีป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากเด็กป่วย</p> <p>6. การปฐมพยาบาลเด็กป่วยเบื้องต้น</p> <p>7. การทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค</p> <p>8. คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับโรคติดต่อในเด็ก</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย ชมวีดิทัศน์ ฝึกปฏิบัติ</p> <p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>อ้างอิง : 1. E-book โรคติดต่อที่พบบ่อยในเด็ก https://bit.ly/3KTYIkP</p> <p>2. คลิปวิดีโอ คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับโรคติดต่อในเด็ก https://bit.ly/3lhLrBc</p>	<p>60</p>
<p>2.การเฝ้าระวัง และคัดกรองโรค ตามฐานวิถีชีวิตใหม่ (New normal)</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจคัดกรองและแยกเด็กป่วย ตามฐานวิถีชีวิตใหม่ (New normal)</p> <p>หัวข้อย่อย : 1. แนวทางการคัดกรองโรคตามฐานวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ในสถานศึกษา</p> <p>2. แนวปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 ในสถานศึกษา</p> <p>3. มาตรการในการควบคุมโรคโควิด-19 ในสถานศึกษา</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย ชมวีดิทัศน์</p> <p>การประเมินผล : สังเกตการสนทนาและถามคำถาม</p> <p>อ้างอิง : 1.E-book แนวปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 (COVID-19) ในสถานศึกษา</p> <p>2.คลิปวิดีโอ วิถีชีวิตใหม่ (New normal) ในรั้วโรงเรียน https://bit.ly/3MWIMjE</p> <p>3.แบบคัดกรองอาการป่วยรายห้องเรียน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562 https://bit.ly/3q8SDZR</p>	<p>60</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
3. วัคซีนป้องกันโรคในเด็ก	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กได้รับวัคซีนครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กรมควบคุมโรคกำหนด เพื่อป้องกันการเกิดโรคที่สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน</p> <p>หัวข้อย่อย : 1. ตารางกำหนดการให้วัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค</p> <p style="padding-left: 40px;">2. ตารางกำหนดการให้วัคซีนแก่เด็กที่มารับวัคซีนล่าช้า</p> <p style="padding-left: 40px;">3. ฝึกทักษะตรวจสอบประวัติการได้รับวัคซีนของเด็ก</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย ฝึกปฏิบัติ</p> <p>การประเมินผล : สังเกตการณ์สนทนาและถามคำถาม</p> <p>อ้างอิง : 1. สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (สมุดสีชมพู)</p> <p style="padding-left: 40px;">2. รายงานการติดตามภาวะสุขภาพนักเรียน มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562</p> <p style="padding-left: 40px;">3. กำหนดการให้วัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564 https://bit.ly/3tgYqP0</p>	30
4. การตรวจสอบสุขภาพประจำปีของบุคลากรในสถานศึกษา	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีสุขภาพดี ปลอดภัยจากโรคติดต่อ และป้องกันการแพร่กระจายโรคจากครูสู่เด็ก</p> <p>หัวข้อย่อย : 1. ความจำเป็นในการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของบุคลากรในสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง</p> <p style="padding-left: 40px;">2. การประเมินความเครียดของครูผู้ดูแลเด็ก</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : สังเกตการณ์สนทนาและถามคำถาม</p> <p>อ้างอิง : 1. แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองกรมสุขภาพจิต https://bit.ly/3ln3yWe</p> <p style="padding-left: 40px;">2. คำแนะนำการตรวจสอบสุขภาพประจำปี https://bit.ly/3u11cax</p>	15
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 5. การส่งเสริมพฤติกรรมสุขอนามัยเพื่อสุขภาพเด็ก	<p>วัตถุประสงค์ : 1. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักต่อการส่งเสริมพฤติกรรมสุขอนามัยในเด็ก</p> <p style="padding-left: 40px;">2. เสริมสร้างทักษะการดูแลความสะอาดร่างกาย การล้างมือ การสวมหน้ากากอนามัย การใช้ของใช้ส่วนตัว การใช้แก้วน้ำ และการใช้ห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกต้องของเด็ก</p> <p>หัวข้อย่อย : 1. ความสำคัญของพฤติกรรมสุขอนามัยที่ส่งผลต่อสุขภาพเด็ก</p> <p style="padding-left: 40px;">2. ความสะอาดของร่างกายสำคัญอย่างไร</p> <p style="padding-left: 40px;">3. การใช้ของใช้ส่วนตัวของหนู</p> <p style="padding-left: 40px;">4. ทักษะล้างมือให้สะอาด 7 ขั้นตอน</p> <p style="padding-left: 40px;">5. ทักษะการใส่หน้ากากอนามัยให้ถูกวิธี</p>	30

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>6. การทำความสะอาดอาคารสถานที่ ของเล่น สนามเด็กเล่น ของใช้ส่วนตัวของเด็ก</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย ชมวิดีโอ ฝึกปฏิบัติ</p> <p>การประเมินผล : ประเมินผลการฝึกปฏิบัติ</p> <p>อ้างอิง : 1.คลิปวิดีโอ ล้างมือ 7 ขั้นตอน และการสวมหน้ากากอนามัยที่ ถูกต้อง https://bit.ly/36shEbq</p> <p>2. คลิปการสวมหน้ากากอนามัยให้ถูกวิธี https://bit.ly/3unXKqL</p> <p>3.คู่มือการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเด็กไทยสุขภาพดี สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม 2564</p>	
<p>6.ความสำคัญของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความรู้ ความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>หัวข้อย่อย : 1.กรอบแนวคิดของการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของเด็ก</p> <p>2. บทบาทหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม</p> <p>3. ปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย</p> <p>การประเมินผล : 1. แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้</p> <p>2. กิจกรรมระหว่างเรียน</p> <p>อ้างอิง : 1.แบบบันทึกการสำรวจค้นหาจุดเสี่ยง (Safety Round Record) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562</p> <p>2.คู่มือการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเด็กไทยสุขภาพดี สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม 2564</p>	<p>15</p>
<p>7.การจัดการความเสี่ยง และการส่งเสริมความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย</p>	<p>วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>2. เพื่อเสริมสร้างทักษะ การประเมินความเสี่ยง การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยง</p> <p>3. เพื่อเตรียมการรองรับภาวะฉุกเฉินและซ้อมแผนเผชิญเหตุของ สพด.</p> <p>หัวข้อย่อย : 1. หลักการบริหารความเสี่ยงภายในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>2. การประเมินความเสี่ยง การวิเคราะห์ และการจัดการความเสี่ยงภายในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย (อาคารสถานที่ บริเวณโดยรอบของเล่น เครื่องเล่น)</p> <p>3. ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ การเดินทางของเด็ก</p>	<p>40</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>4. การป้องกันการจมน้ำในเด็ก</p> <p>5. การป้องกันอัคคีภัย การเตรียมการรองรับภาวะฉุกเฉิน สาธารณภัย และการซ้อมแผนเผชิญเหตุ (ตามบริบทของพื้นที่ เช่น สึนามิ น้ำท่วม ฝุ่นละออง ความร้อน)</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย แบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม เช่น ระดมความคิดเห็น, แลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>การประเมินผล : 1. แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ 2. กิจกรรมระหว่างเรียน</p> <p>อ้างอิง : 1.คู่มือการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเด็กไทยสุขภาพดี สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม 2564 2.แบบบันทึกการสำรวจค้นหาจุดเสี่ยง (Safety Round Record) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562 3.แบบประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเพื่อความปลอดภัย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562 4.แบบคัดกรองความเสี่ยงของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี พ.ศ.2562 https://bit.ly/3CXhLs0</p>	
<p>8.แนวทางการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม</p>	<p>วัตถุประสงค์ : 1. สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อมอย่างไรปลอดภัย ห่างไกลโรค</p> <p>2. เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีทักษะในการแยกขยะ การได้ใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ และมีพฤติกรรมการใช้ส้วมและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดี</p> <p>หัวข้อย่อย : 1. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีและส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็ก (การมีพื้นที่สีเขียว พื้นที่เรียนรู้ พื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก)</p> <p>2. การจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แต่ละห้องอย่างเหมาะสม (ความสว่าง การระบายอากาศ การจัดพื้นที่และวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก)</p> <p>3. ห้องส้วมสะอาด ปลอดภัย และสร้างพฤติกรรมการใช้ส้วมของเด็กอย่างถูกต้อง</p> <p>4. การจัดการสัตว์และแมลงพาหะนำโรค เช่น ยุง แมลงวัน แมลงสาบ เป็นต้นเพื่อลดและป้องกันโรคในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>5. การจัดประสบการณ์เรียนรู้อนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับเด็ก เช่น การแยกขยะ การนำขยะมาใช้ประโยชน์</p> <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย ปฏิบัติกิจกรรม เช่น ระดมความคิดเห็น, แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกการคัดแยกขยะ ชมวิดีโอทัศน์ การจัดประสบการณ์ให้เด็กแยกขยะ</p>	<p>90</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ และกิจกรรมระหว่างเรียน</p> <p>อ้างอิง : 1. คู่มือวิชาการ อนามัยสิ่งแวดล้อมพื้นฐาน สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 https://bit.ly/3qdmWie</p> <p>2. วิดีทัศน์การล้างมือ 7 ขั้นตอน https://bit.ly/36shEbq</p> <p>3. คู่มือแนวทางลดและป้องกัน ผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) สำหรับสถานศึกษา https://bit.ly/3tgpfmr</p> <p>4. เกณฑ์มาตรฐานสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ (HAS) https://bit.ly/3tiufas</p>	
<p>9.การจัดการด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำ</p>	<p>วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานด้านการสุขาภิบาลอาหารและน้ำและปฏิบัติได้ตามข้อกำหนด/มาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำ</p> <p>2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคลและปฏิบัติได้</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง</p> <p>หัวข้อย่อย :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการและมาตรฐานการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ <ul style="list-style-type: none"> ➢ สถานการณ์ปัจจุบันด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำ ➢ อันตรายที่เกิดจากอาหารและน้ำไม่ปลอดภัย ➢ ปัจจัยที่ทำให้อาหารและน้ำไม่สะอาดปลอดภัย ➢ แนวทางควบคุมป้องกันด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำ ➢ มาตรฐานด้านการสุขาภิบาลอาหารและน้ำ 2. สุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้สัมผัสอาหาร <ul style="list-style-type: none"> ➢ ความสำคัญของผู้สัมผัสอาหารต่อการแพร่กระจายโรค ➢ การปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ➢ สุขอนามัยที่ดีในการเตรียม ปรง ประกอบ และเสิร์ฟอาหาร <p>กิจกรรม : ฟังบรรยาย และฝึกปฏิบัติ เช่น การล้างผักที่ถูกวิธี</p> <p>การประเมินผล : แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ และกิจกรรมระหว่างเรียน</p> <p>อ้างอิง : 1. แนวทางการจัดอาหาร บริบาลน้ำ และสร้างสุขภาวะที่ดีในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยปี 2562 ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>2. คู่มือวิชาการประกอบการอบรม หลักสูตรการอบรมผู้ประกอบการกิจการ หลักสูตรการอบรมผู้สัมผัสอาหาร</p>	<p>60</p>

หัวข้อ	รายละเอียด	เวลาที่ใช้ (นาที)
	<p>3. คู่มือการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหาร “สถานที่จำหน่ายอาหาร” ตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561</p> <p>4. คู่มือแนวทางการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร</p>	

แบบประเมินก่อน-หลัง จำนวน 5 ข้อ

ข้อคำถาม	คำตอบ
1. องค์ประกอบที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเกิดโรค คือข้อใด	<p>ก. ชนิดของเชื้อโรค สภาพร่างกายของผู้ได้รับเชื้อ และความคงทนของเชื้อโรค</p> <p>ข. ความรุนแรงของเชื้อก่อโรค ชนิดของเชื้อโรค และการปนเปื้อนเชื้อโรค</p> <p>ค. ชนิดของเชื้อโรค การปนเปื้อนเชื้อโรค และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่กระจายเชื้อโรค</p> <p>ง. ความรุนแรงของเชื้อก่อโรค สภาพร่างกายของผู้ได้รับเชื้อ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการแพร่กระจายเชื้อโรค</p>
2. ข้อใดคือองค์ประกอบสามของการเกิดโรค	<p>ก. อารมณ์ อาหาร ออกกำลังกาย</p> <p>ข. มนุษย์หรือสัตว์ สิ่งที่ทำให้เกิดโรค สิ่งแวดล้อม</p> <p>ค. บุคคล เวลา สถานที่</p> <p>ง. ไม่มีข้อถูก</p>
3. ข้อใดไม่จัดเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส	<p>ก. โรคไข้หวัดใหญ่ โรคสุกใส</p> <p>ข. โรคคางทูม โรคมือเท้าปาก</p> <p>ค. โรคหัดเยอรมัน โรคงูสวัด</p> <p>ง. โรคคอตีบ โรคบาดทะยัก</p>
4. สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตจากโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 คือข้อใด	<p>ก. ปอดอักเสบ</p> <p>ข. หัวใจวาย</p> <p>ค. ไตวาย</p> <p>ง. ตับวาย</p>
5. ข้อใดไม่ใช่แนวทางการป้องกันเมื่อป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่	<p>ก. หลีกเลี่ยงการสัมผัสหรือใกล้ชิดบุคคลอื่น เมื่อมีไข้ ไอ เจ็บคอ</p> <p>ข. นำทิชชู หรือผ้าเช็ดหน้า ทาบปิดจมูกและปากเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคกระจาย</p> <p>ค. ล้างมือบ่อยๆ หลีกเลี่ยงการเอามือสัมผัสบริเวณใบหน้า</p> <p>ง. ออกไปเที่ยวเล่นสวนสาธารณะเพื่อผ่อนคลาย</p>

ข้อคำถาม	คำตอบ
<p>6. ปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุทำให้อาหารและน้ำไม่สะอาดปลอดภัย มีกี่ปัจจัย</p>	<p>ก. มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ตัวผู้ปรุงประกอบอาหาร และ ผู้บริโภค</p> <p>ข. มี 3 ปัจจัย ได้แก่ สถานที่ประกอบอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร และห้องสุขา</p> <p>ค. มี 4 ปัจจัย ได้แก่ อาหารสด อาหารแห้ง เครื่องปรุงต่างๆ และภาชนะที่ใส่</p> <p>มี 5 ปัจจัย ได้แก่ อาหาร ภาชนะอุปกรณ์ คร้ว แม่ครัว และสัตว์แมลงนำโรค</p>